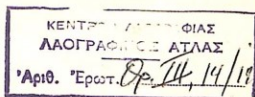

14

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διμήσιο 1969 / Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Σουφλίου.....

(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἑπαρχίας Σουφλίου.,

Νομοῦ ..... ἑ. ΕΒρου.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .....

Τυρῆς Ἀλεξάνδρου ἐπάγγελμα ... Αἰδολοκλάς.....

Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Παλαιολόγων 6... Σουφλίου

Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... ἀπὸ γεννήσεως 35.

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... Τυρῆς Αλεξάνδρου.....

..... Τυρῆ Οδρανία.....

ἡλικία... 65... γραμματικαὶ γνώσεις... Δ' Δημοτικαὶ

..... τόπος καταγωγῆς Σουφλίου ἑ. Εβρου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ

βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ βοσκήν ηρωρίζοντο πρὸ τοῦ 1920 αἱ

καὶ κῆρα αἱ δασικαὶ περιοχαί. διὰ σποράν τὰ ἰδιοκτήματα ἀγρο-
τογενῆς

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Αἱ δικαίως... ἔχον χωρικοὶ καὶ οἱ φυλάσσοντο.

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς

π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινοτήτας· δ) εἰς μονὰς κλπ. Αἱ δικαίως εἶναι
ἡθροῦς 400 περίπου. ἄλλοι πρὸ τοῦ 1920 ἀνέχον εἰς αὐτὴν ἡ Νάσσα
ἄλλοι Σουφλίου. Μετὰ τὸ 1920 περιήλθον εἰς αὐτὴν ἄλλα Σουφλίου

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανενομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Πρὸ τοῦ 1920 ὁ πατὴρ Ἀλεξάνδρου περιουσίαν διέ-
νευε εἰς τὰ τέκνα του. Μετὰ τὸν θάνατόν του διένεμε
δικαίᾳ ἢ περιουσίᾳ εἰς τὰ τέκνα του. Σήμερα τὸ εἶδος προι-
κῆς διανέμεται εἰς περιουσίαν 1 — εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς
τέκνα.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Οἱ κάτοικοι τοῦ Σουφλίου...*

ἀσχολοῦνται μὲν γερνίον, κτηνοτροφία, εὐρακοφία ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ.
2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναὶ ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ...*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν*

400. εὐφρασίαν ὁ ἄρχις Σουφλίου μὲν ἔχει καὶ ἐν...
ἐξ αὐτοῦ καὶ οἰκίους Σουφλίου...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

Ἐν τῷ Σουφλίῳ δὲ οὐκ ἔστι καὶ εὐφλιχαδοί...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέμισμα, τοῦ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ἐργάζονται ἐν τῷ πατρικίῳ κτήματι...*

Προσέειν ἐν τῷ ἱερατικῷ κτήματι τοῦ Σουφλίου...

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *Ὁχι...*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Παλαιότερον εἰς ἔργον... ἐλαιοκλάσμα... πρὸ ζωϊκῆς
κόπρον... λαών... ἀλόγων... αἰγοπροβάτων... προεῖται
δὲ... δι' ὀργώματος...

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Μετὰ τὸ β' παγκόσμιον πόλεμον... 1946...

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον (παπάρτα)

Χρησιμοποιεῖται μέχρι τὸ 1918 αἱ μηχαναὶ... 1950...

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον, τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ μηχανοκίνητο ἄροτρον

μέχρι τὸ 1918. ὁδὸς καὶ χωρὶς διεῖκε... ἄροτρον
ἄροτρον...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίαις τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- 1..... 4... ὑνὶν... 7..... 10. Βελὴ καὶ ἄλλοι
2..... 8..... 8+9+10=...
3. παρὰ δὲ 6..... 9.....
3+5+6=

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;)... Ἀπὸ... 1950...

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ... Δὲν... ὑπάρχει... ὁδὸς καὶ χωρὶς...
λόγω τῆς ἀφύγξης τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς ἐξέλιξης

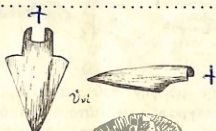

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀριθμῆσιν).

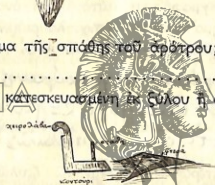
- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχθυογραφήσατε τὴν φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

^ Ехрисура паоджа дн'а. дн. са. емоуверма. ко'сч.
мч'орема дн'а. дн. дегерисан.

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... *καρταχίου*...

6) Ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου; εκ ξύλου

- 7) Ἐργαλεία διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἄριδι, ἀνύαρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

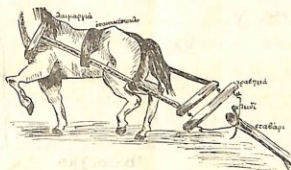
Σκεπάρνι, αρτόνι, ἀρίδα, γυλαφοί: 26 σκευή, 1

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

Ἀντιφω. δ. α.μ.ειούα. μν. φεδα.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας ὥργωνε δ. ἰδιοκτήτης. ἢ ἡμί. καὶ πληθύνον. καὶ σήμερον ἀναγκασ. Σ.υ.ή.δ.ω. δ. ἄνδρας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ..Διὰ φωνῶν. καὶ παρορύνει οἱ λόες. ἐν συνειδήσει. ὁ δ. γοῦν καὶ εἰ πόν. γοῦν. ἔνα καὶ ἐν μὴ γοῦν αὐτοῦ. ὁ δ. ἐν ἀριστερῇ. ὁ δ. ἐν δεξιᾷ.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
..δ. καὶ ἡνωμένω. ἀπαρ. χ. καὶ.....

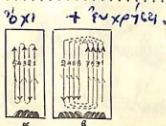
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Ταῖ. ὁδηγῇ. με. σχοινίαν. ἀποδεδεμένον. εἰς καὶ μέρα. καὶ λωῶν.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Δέν. χύματα. καὶ ὄργωμα. ἀλλὰ καὶ σχεδιάγραμμα. α..
 εὐθ. καὶ σχεδιάγραμμα. β. καὶ... προεξεί. δι'.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);
 ὡς καὶ καὶ χύματα. γ'

λεχόμενον
 καπάκι.
 καὶ εὐνοητικόν
 γ' ἔν χύματα

ἄνοιγμα.

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀρουῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαοὺς (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); .. ἢ σπορά. καὶ ὄργωμα γίνεται. με...
 ... σποράς.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαοὺς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακίαν; .....

ὁ. σπορά. ἐχωρίζοντο. με αὐλακίαν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; .. ὡς δαμῶν.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

ἀνο. σπορά. ἀροτριάσεως. εἶναι... εἴμερον... ἐν χύματα
 τὸ πρῶτον ὄργωμα. λαοὺς. καὶ καὶ δαμῶν... ἐπὶ ποταμῶν...

Εἰς ποῖα ὀργῶματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. Τὰ πρῶτα ὀργῶματι παύσας, εἶτα, ἐκπολεῖται
ἐκ δευτέρου καὶ τρίτον.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Διὰ μὲν... ἐπαρ' αὐτῶν δημ.

αριστέν. γίνεσθαι καὶ πρῶτον ὄργισμα καὶ καλοκαίρι-
νιη περίοδον ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν καὶ ὄργισμα
δ' αὐτοῦ τὸ γινέσθαι διελόχισμα. ἔαν' ἴσῃ ἐπὶ τοῦ
δυν. γίνῃ. πρᾶγμα καὶ εἴη καὶ φθινόπωρον καὶ
τὸ πρῶτον ὄχισμα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Αἱ ἀρεταὶ αὐτῶν ὡς κτήνη γίνονται, πραγματοποιοῦνται
πάντως ἰσχυρὸν ἀρδύμενον ἐς ἀπὸ-

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

*ὁ ἀπὸ τοῦ ἐνείκεως καὶ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἐκτετατὴ πρόβλεψις
διὰ τὴν ἀναπάντησιν τοῦ ὀλοῦτος καὶ καθύπερθε.*

- 4) Πόσα όργώματα γίνονται διά κάθε είδος καλλιέργειας (σίτου, κριθής, άραβοσίτου, ψυχανθών, κηπευτικών ειδών κλπ.) και κατά ποίαν έποχήν; Δύο όργώματα .....

- 5) Ποία εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκνι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους :: Τὸ δισάκνι καὶ

το πορτοκάλι. ο. γ. πόρος.

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουσία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

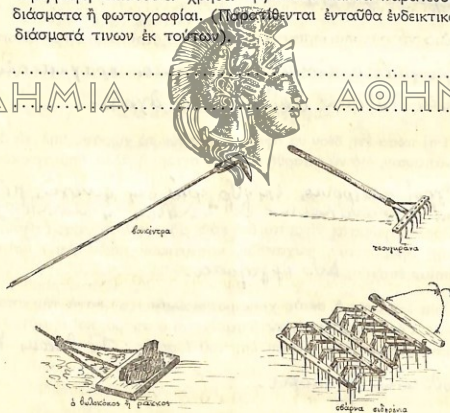
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; . Μ.Ε. . Ε.Ν. ὄργανον

ὄργανον . . . σιδηρᾶ . . . εἰς τὸ ἄκρον . . . λουκέον
ἴφαιον . . . σιδηρᾶ . . . εἰς τὸ ἄκρον . . . εἰς τὸ ἄκρον . . .
ζύλου . . . σιδηρᾶ . . . εἰς τὸ ἄκρον . . .

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); . . . ὄργανον . . . σιδηρᾶ . . . εἰς τὸ ἄκρον . . .

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἂνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ . . . ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Τὸ καὶ αὐτὸ ἔργον εἶνα ... α. χ. 1621 .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. ... ἐκαλλιεργαζόμενα καὶ ἐκαλλιεργήθη ...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ... ὀσπρία καὶ ὀσπρία ...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ... ἐφυτεύοντο ... ἐφυτεύοντο ...

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

...αλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτ
...αυ. αὐ. αὐ. αὐ.
...
...
...
...ποῖα ἀλλὰ ἐργα
...χόρτα (ἐπ.χ. τὸ τ
...δειγμα εἰς τὴν κατω

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ μὲ ποία ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **π.ε. κ.ε.ε.ε.ε.ε.**

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

2) duplika is as two times

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

Η χειροτάτη κα κόπια του γυριου. Οικονομ
αρχου.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *οἱ ἀνθρώποι...* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Τὰ σιτάρια, κριθάρια... ἐθερίζοντο παλαιότερον μὲν χεῖρας. Τὴν κόρην, καὶ ρεβίδια συλλέγονται διὰ τοῦ χερός καὶ σφύρου.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ἐθερίζοντο παλαιότερον μὲν χεῖρας διὰ λόφους ἐκαστοφάνους, διὰ τοὺς λόφους γαιοφάνους.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ ἴδιοι θερίζοντες ὁ ἴδιος ὁ θεριστής) τοποθετεῖ τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπὶ τοῦ... δικταμίου... (δικταμίου).....*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τὰ δράγματα (ἀχμαλίες) καθεύδονται χερίες. Τοποθετοῦνται ἐπὶ ἀχμαλίας ἐκείνῃ καὶ πρὸς τὴν καὶ ἀποκεκομμένον καὶ δικταμίου... οἱ σταχυεῖς ἔχουν μὲν αὐτὴν φοράν. Τὰ δικταμίου προσδένονται μὲ τὸν δικταμίου. Ὅθεν ἀποκεκομμένα ἀπὸ ποσόνια εἰκὼν προσδένονται εἰς τοὺς σταχυεῖς ἐν κακῶ.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχῶς κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. .... *καλάνια, ἀγκυλίδες, χερσίδες* ...

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ; .... *θερίζοντες* ....

*ἄνδρες καὶ γυναῖκες... ὡς παραδοσιακοὶ γε-
 νταῖοι... ἐκτετατοὶ... ἀρχαῖοι... ἀπὸ παλαιῶν...
 καὶ ἄλλοι... ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ πατρὸς...*

2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀπόκοπην (ξακοπῆς). Ποία ἦτο ἡ αμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχής φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφorías καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τρόπον σας ονοματολογίαν) ... *ἡμερομίσθιο καὶ* ...

*καὶ ἀποκοπὴν... μετὰ φαγητοῦ... ἀνευ φαγητοῦ...
 ἀνευ φαγητοῦ... ἀνευ φαγητοῦ... ἀνευ φαγητοῦ...
 εἰς χρῆμα... εἰς χρῆμα... εἰς χρῆμα... εἰς χρῆμα...
 εἰς χρῆμα... εἰς χρῆμα... εἰς χρῆμα... εἰς χρῆμα...*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντο τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .... *οἱ ἄνδρες* ...

*ὁ ἀπὸ τοῦ αἵματος... ἔφερον καὶ φέρον...
 εἰς τὰς χεῖρας... ἀπὸ τοῦ αἵματος... ἀπὸ τοῦ αἵματος...
 ἀπὸ τοῦ αἵματος... ἀπὸ τοῦ αἵματος... ἀπὸ τοῦ αἵματος...
 ἀπὸ τοῦ αἵματος... ἀπὸ τοῦ αἵματος... ἀπὸ τοῦ αἵματος...*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Αὐτὸν ἡμέραν... οὐδὲν ἔδιδετο...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ὁ θερισμὸς δὲν ἔχει ἄνθρωπος. Ἐλα, ἡμεῖς δὲ
αὐτοὺς ἀκούσαμε. Τὰ ἔγραψα. ὁ θερισμὸς

Μόνον ὁ θερισμὸς τραγουδᾷ καὶ ὁ θερισμὸς εἰς τὸ φθινόπωρον.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποῦ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ φάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Δὲν γινώσκω. ἔγραψα. ὁ θερισμὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Τὸ δεμάτιασμα γίνετο καὶ τὸν θερισμὸν καὶ
τὸν ἥλιον ὁ θερισμὸς γίνετο καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὸν
καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὸν ἥλιον.

- [illegible]

ΑΘΗΝΑΝ

- Τα διπλάσια αφύκωνα. Ταί αρδαν πινά.
νδρ αρδαν. Ταί κιν. Αφύκων.

1) 'Από πότε ήρχισεν ή καλλιέργεια τής πατάτας εις τόν τόπον
 σας; Ο κ. Λυβ. Πεντζ. ε. πληροφοριοδότης
 αναφέρει ότι δι. Γνωσκοντες με δασον
 ως νύκτα φυκόν. 2) 16 Γεν. 1920
 ν.α.η.μ.α. τον 24. 11. 1920. 1920. 1920.

φωτογραφίας) ... τὸ χόρνον... ἐξ ηραίνετο... καὶ...
 ἐμνησθε... ἐμνησθε... ἐμνησθε...
 Δε... ἐμνησθε...
 ...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεμεμνημένοι... ἐλθόντες... ἐλθόντες...
 ἐλθόντες... καὶ... καὶ...
 ἐλθόντες... τὸ... ἐλθόντες...
 ...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως

.....
 .....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; Ἐνῶντο... ἀνέκαθεν...
 ἀνέκαθεν... Μετὰ... ἀνέκαθεν...
 ...

... ἀνέκαθεν... ἀνέκαθεν...
 ...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... ἐντὸς... καὶ...
 ... ἐντὸς... ἐντὸς...
 ...

... ἐντὸς... ἐντὸς...
 ...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Συνολικὴ οἰκογένεια εἶχε καὶ ἕνα καὶ ἄλλο ἀλώνι.
Ἀπαρτίσμον οἰκογενείας - Γνωστὸν καὶ πᾶσι -

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Τὸ ἀλώνισμα ἄρχιζε καὶ πᾶσι ἀρχιζοῦσαν -

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... Τὸ ἀλώνιον ἔχει

χωματὸν... φανοῦνται καὶ ἔχουν δυνάμει καὶ
ἀφ' οὗ τὸ ἀλώνιον ἀναρτῶνται καὶ ἔχουν πορτοφάν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματόλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) ... Τὸ ἀλώνιον κατασκευάζεται καὶ

πᾶσι ἐπὶ τὴν ἀνάγκην καὶ κοινὰ καὶ ἑξῆς -

Ἄλλο χωματὸν ἀφ' οὗ καθαρίζομεν
καὶ πᾶσι χόρτα καὶ ἄλλα ἐκ τοῦ ἀλώνι καὶ ἔχουν
να εἶναι διὰ φύσιν καὶ χωματὸν καὶ ἀφ' οὗ καὶ ἔχουν

- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

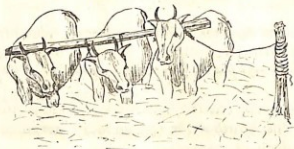
Ἄφ' οὗ ἀρχίζει καὶ εἰς τὴν ἡμέραν ἀφ' οὗ ἀρχίζει

ἐπὶ τὴν ἡμέραν ἀφ' οὗ ἀρχίζει καὶ εἰς τὴν ἡμέραν ἀφ' οὗ ἀρχίζει

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἀλωναίῳ ἀπὸ παρ' ἑνὸς βοῦς ἀναρχε. Τὰ δεξιὰ
 προσδεύονται ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ἀλωνιοῦ πρὸς
 τὴν δεξιὰν γωνίαν· κεντρίαι· καὶ μὴ τοῦ
 δεξιᾶς πρὸς τὸ κέντρον· ἀναρχεῖται.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῖσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

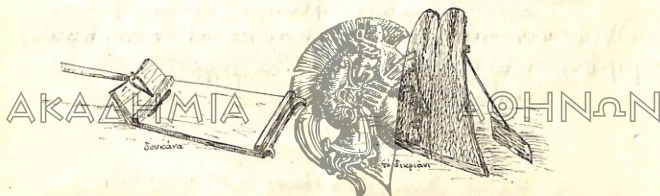
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῖτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηχερός,
 στρουλάρας, δοκάνη, βουκανή κ.λ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρῃ», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα....

Ἀλωναίῳ ἀπὸ παρ' ἑνὸς βοῦς ἀναρχε. Τὰ δεξιὰ, ἢ ἄριστα
 δεξιὰ, προσδεύονται ὑπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ἀλωνιοῦ πρὸς
 τὴν δεξιὰν γωνίαν· κεντρίαι· καὶ μὴ τοῦ
 δεξιᾶς πρὸς τὸ κέντρον· ἀναρχεῖται.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἷς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Ἡμετεροῦ ἐπιδείκνεται... δι' ἑνὸς μὲν... ἡμετεροῦ...
 τῶν... καὶ... καὶ...
 ἔκρινε... καὶ...
 Εἶχε μὲν... καὶ...
 γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Ἡμετεροῦ ἐπιδείκνεται... δι' ἑνὸς μὲν... ἡμετεροῦ...
 τῶν... καὶ... καὶ...
 ἔκρινε... καὶ...
 Εἶχε μὲν... καὶ...
 γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

δ) 'Από ποίαν ώραν τής ημέρας αρχίζει ο άλωνισμός, κατά ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; .....

0. 6. 1978. правн. редан. апр. 1978г...
Уд. Брхис. р. н. 2. 1978г. 2. 1978г. 2. 1978г.
Рубан. ред. 2. 1978г. 2. 1978г.

12) Ποια άλλα άλωνιστικά έργα είναι εν χρήση; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμικες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Διμοράνι, Φλωρεῖ, Φύλλον, Φανόρι,

μορφήν): Δικρανί, φλωρί, ζούζουκ, φλωρί, ..
 μεσάνια, λυγ, λυγ, κόμπαν, κόμπαν, αχαραφάρι-
 νάριον, κόμπαν, .. Ζούζουκ, φλωρί, ..

13) Κατά την διάρκεια του άλωνισμού ο γεωργός με το διστάλι ή το δικράνι, έρχομενος γύρω εις το άλώνι, ρίπτει έντός του κύκλου τόν όποιον διαγράφουν τά ζώα ή τό άλωνιστικό μηχανήμα τούς άκόπους στάχους :

και θανάς ἀρχαία μελέτη φανερὸν ἐστὶν ὅτι
ἐν ἑκείνῃ τοῖς ἔργοις ἡμεῖς ἐκτελέσαμεν
καὶ ἐν ἑκείνῃ.

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' ἐντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

3η/6 Σεπτεμβρίου 9 κοινά. Λουκάνια. Θρόνος.
φ. 1 κοινά.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . .

... καλεῖται . . . Τὴν ἀρίστην ἡμερὰν . . . ἐν καὶ μόνον . . . ἡλωνισμα . . . ἤρchiε μὲν 5.30 π.μ. καὶ ἐπεδείκνυε μὲν 6 π.μ. 37 μ. . .

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσομπανηδες, καλούμενοὶ ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβαναν τὸν ἀλωνισμόν . . .

... καλεῖται . . . ἡλωνισμα . . .

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Τὸ κοπάνισμα . . . ἡμερὰν . . . ἐπεδείκνυε μὲν 5.30 π.μ. καὶ ἐπεδείκνυε μὲν 6 π.μ. 37 μ. . .

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . .

... καλεῖται . . . ἡλωνισμα . . .

Этваро ил. гишээ. 9. хуви. Тод. үеддэвэр. Д.г. н.л. фанш
реллоа, хамид илэ

κόσμοι στρεφόμενοι

Ξύλο καμινωτό διά τὸ κοσμήματα
μικρὸν ἀπὸ Βιθυνιακῶν.

ΑΘΗΝΑΝ

ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

Εἴδ' ὅσον ἡ παραγωγή αὐτῆς
περιλαμβάνει φρούτα, λαχανικά, εἴδη φυτειᾶς τεύχους
ἀμυγδαλιᾶς, καὶ καρύδια, ἀμυγδαλίνου πελαγοῦ, καλαμά-
νης, ἡ δὲ συνολικὴ τιμὴ πρὸς νυντιμίας.

— 24 —

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ἐπισημαίνετε τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Ἐπισημαίνετε τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

ὁὐδὲν αὖτε καρφώνεται.....
.....
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

Μὲ τὸ καρπολόγιον καὶ θρινάκι καὶ φτυάρι.....
καὶ ἰχθυογραφία.....

- 3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ὁ ἀνδρᾶς λιχνᾷ (ἀνεμίζει) ἀμοιβῇ.....
ἀλλὰ ὁ ἀνδρᾶς ἀμοιβῇ.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια λέγονται κόμπια καὶ κόντυλοι.....
ἀποχωρίζονται μετὰ τὸν καρπὸν καὶ ἀλύνονται.....
μετὰ τὸν καρπὸν.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μετ' αὐτὸ ἀνεμίζονται ἀποχωρίζονται καὶ
κοσκίνονται ἢ δριμύνονται .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

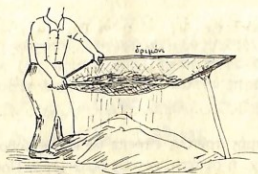
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλαιὸν δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀνιλόγιον

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

*Βελόνη καὶ ἀλυσίδα, ἐκχυρισμοὶ καὶ
καὶ σιάντα διατρίβει ἀπομάκρυνον
μὲν κοιλίαν φ*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρὸν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Ὁδὸν αὐτὴν διὰ τὴν ἀνέγερσιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

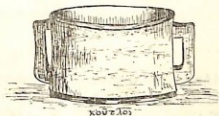
ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ... *ὁδοὶ* .....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνα; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνα; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

1) *Григорьевъ, Павелъ Павловичъ. С. Бабкинъ. Ж. в. 1845. М. Иванъ
Григорьевъ. Ж. в. 1845. Ж. в. 1845. Ж. в. 1845. Ж. в. 1845.*

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριάων (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) εἰς καὶ ἀποθηκεύετο εἰς τοὺς οἴκους . εἰς

Водунокъ въ 2-хъ дняхъ съливъ

- 29 —

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..... *ἐξ αὐτῆς ἀχυρῶς καὶ*
ἐκ τῆς ὄψης .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

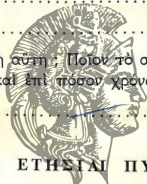
καὶ πρὸ καὶ θλίψεως καὶ πελῆ .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκεύάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

οὐκ .....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ἀπὸ ἀναμματος τοῦ τοιοῦτου καὶ
καὶ καὶ ἄλλου .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

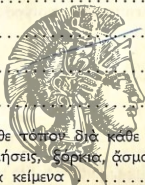
2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εν Σουλίου 11-2-1970

Τυρρ. Γραμματ.
Διορίσας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

300

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΚΛΟΓΕΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΒΟΥΛΗΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

